

Savez društava multiple skleroze Hrvatske

Kampanja osvještivanja javnosti o diskriminaciji
osoba s multiplom sklerozom

BonToniraj se za MS!

Donator: Grad Zagreb

Savez društava multiple skleroze Hrvatske

Trnsko 34, 10020 Zagreb

Tel/fax: 01 6554 757

Email: sdms_hrvatske@sdmsh.hr

www.sdmsh.hr

SOS MS telefon - 0800 77 89

Facebook kampanje BonToniraj se za MS!: <https://www.facebook.com/bontonirajsezams>

Stručni suradnici:

Gordana Dobranić, nastavnica razredne nastave, učiteljica savjetnica, Osnovna škola Trnsko

Marela Kovačević Đukez, akademski kipar, Osnovna škola Trnsko

Biljana Manin, dipl. pedagog, stručna suradnica savjetnica, Osnovna škola Trnsko

Grafički dizajn, fotografije i priprema:

Tanja Malbaša, mag.art

Tisak: Tiskara Hlad

Naklada: 400 komada

Kampanja osvješćivanja javnosti o diskriminaciji
osoba s multiplom sklerozom

O PROJEKTU

Projekt „BonToniraj se za MS!“ provodi se s ciljem senzibilizacije i informiranja javnosti o multiploj sklerozi i negativnim aspektima diskriminacije osoba s multiplom sklerozom. Ciljane skupine kampanje su djeca i mladi koji diskriminiraju osobe s invaliditetom (multiplom sklerozom) i djeca, mladi i odrasli koji su diskriminirani s obzirom na invaliditet kao i šira javnost. Projekt se provodi na području Grada Zagreba kao i jednim dijelom na području cijele Hrvatske, provedbom online kampanje.

Iako gotovo svaka peta osoba ima neku vrstu invaliditeta, ljudi su poprilično zbunjeni u susretu s njima, te vrlo često ne znaju na koji način trebaju sa njima komunicirati. Osobe oboljele od multiple skleroze još teže ostvaruju komunikaciju s ostalima zbog specifičnosti bolesti, od niza simptoma do „izgleda pijane osobe“, te se susreću sa niz vrsta diskriminacije.

Diskriminacija osoba s invaliditetom nije novonastala tema, no imajmo na umu da za razliku od ostalih invaliditeta, multipla skleroza nije uvijek u potpunosti vidljiva, a ukoliko i jest takvi simptomi prosječnoj osobi ne izgledaju povezani s bolešću. Utjecanje na smanjenje diskriminacije osoba oboljelih od multiple skleroze, Savez je započeo povodom Svjetskog dana oboljelih od multiple skleroze kada smo na Bundeku hodali za sve one oboljele od MS-a koji ne mogu te nositi majice s natpisom „Nisam pijan, imam MS!“.

Prema analizi i podacima Baze podataka SDMSH i evidenciji poziva na SOS MS telefonu, uočeno je kontinuirano povećanje diskriminacije djece i odraslih s multiplom sklerozom a s obzirom na nerazumijevanje simptoma bolesti. Pozivi na SOS MS telefon, govore i o učestalijim slučajevima diskriminacije djece s multiplom sklerozom u školama, a koja nailaze na nerazumijevanje kolektiva za simptome bolesti.

Važan čimbenik ovog projekta su povratne informacije oboljelih od multiple skleroze te u konačnici njihova poruka javnosti. S druge strane, čuti ćemo i mišljenje građana i njihova iskustva s osobama s invaliditetom i osobama s multiplom sklerozom. Prema pričama naših članova, mnogi od njih našli su se u situaciji, da ih okolina smatra „pijanim“, „nadrogiranim“ kao što se i događalo da se vrlo često na javnim mjestima osjećaju ismijanim od okoline koja ne razumije da su takvi simptomi posljedica bolesti.

Druga strana problema, nailazi se kod, nažalost sve većeg broja djece koja oboljevaju od multiple skleroze i koja su u školskoj sredini ponekad ne snalaze kako bi trebala niti nemaju uvjete svakodnevnice s obzirom na diskriminaciju vršnjaka a ponekad i osoblja škole. S druge strane, „zdrava“ djeca ne razumiju prepreke bolesne djece niti ne mogu razumijeti o kojima se to preprekama radi, te je potrebno sustavno educirati djecu kao i roditelje da različitost ne smije biti temelj za diskriminaciju već za razumijevanje i međusobnu toleranciju. Utjecanjem na širu javnost, projektom „BonToniraj se za MS!“ omogućiti ćemo promjene svijesti o invaliditetima i multiploj sklerozi.

KAKO SU NAM DJECA POMOGLA?

Genijalni klinci 4.C iz Osnovne škole Trnsko nacrtali su nam svoja viđenja ponašanja prema osobama s MS-om. Rekli smo im što je multipla skleroza, a oni su nama nacrtali kako oni vide probleme osoba s MS-om i kako bi oni pomogli. Sa njima smo bili na satu likovnog odgoja a oni su nam ostavili prava remek djela. Najjednostavnije poruke, dolaze iz najiskrenijih glava!

Crtali su nam i malo veći klinci, iz 6.b razreda Osnovne škole Trnsko, koji su nam nacrtali malo zrelija likovna djela, a poruke su isto tako fascinantne. Kada pitate djecu kako bi pomogli osobi s multiplom sklerozom, a s obzirom na sve simptome za koje su čuli da ih imaju osobe s MS-om, onda znate da će rezultat njihovih priča biti kreativan, iskren i slobodan.

Zaključili smo, da su djeca ta koja bi trebala osvještavati javnost o multipli sklerozi, djeca koja zbog svoje iskrenosti i iskrenih želja, pomažu nagoni, a oni su nova generacija koja će stvarati društvo jednakih mogućnosti i nediskriminacije.

Likovni radovi djece pomogli su nam i ilustrirati pravila ponašanja - BonTon za osobe s multiplom sklerozom.

Pažljivo čitajte a još više gledajte!

Posjet učenika 4.c razreda Osnovne škole Trnsko, uredskim prostorijama saveza povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, koji se obilježava 03. prosinca svake godine. Na radionici smo pojasnili zašto se obilježava međunarodni dan osoba s invaliditetom, a predstavnik ortopedске kuće, djeci je predočio ortopedска pomagala. Također, objasnili smo im na koji način treba razgovarati s osobama koje imaju različite invaliditete. Zauzvrat, mi smo dobili priče klinaca o njihovim iskustvima sa osobama s invaliditetom.

Kampanja osvješćivanja javnosti o diskriminaciji
osoba s multiplom sklerozom

BonTon za osobe s multiplom sklerozom

Izuzetno je važno prilagoditi način ophođenja prema osobi s multiplom sklerozom zavisno od težine i vrste invalidnosti i simptomima. Nadamo se da će vam ovaj bonton biti dobro polazište u svakodnevnoj komunikaciji s osobama s multiplom sklerozom.

Kratke informacije o multipli sklerozi

Multipla skleroza (skraćeno MS) je bolest koja napada centralni živčani sustav (mozak, optičke živce i leđnu moždinu). Mozak je poput računala koje govori tijelu što da čini, a leđna moždina je poput debljeg kabela koji je utaknut u računalo. Poruke putuju između mozga, leđne moždine i ostalih dijelova tijela. Multipla znači mnogo, a skleroza opisuje ožiljke.

Kada osoba ima MS **mijelin (koji štiti živce)** je oštećen. Kako poruke putuju od mozga prema drugim dijelovima tijela, tako neke poruke ostanu zaglavljene upravo zbog tih ožiljaka. Kada se to dogodi, ostali dijelovi tijela ne mogu izvoditi radnje onako kako im to mozak govori.

Ponekad osobe s MS-om imaju problema sa vidom. Ponekad su njihove ruke i noge slabe i osjećaju trnce. Ponekad izgube i ravnotežu, osjećaju se veoma umorno i imaju problema s hodanjem. Problemi poput ovih nazivaju se **simptomi**.

Simptomi multiple skleroze mogu se pojaviti, a isto tako i nestati. Ne znamo točno zašto. Ponekad osobe s MS-om ne primjete simptome, a ponekad su oni vrlo očiti. Osoba s MS-om ne može znati kako će se osjećati slijedeći dan.

Znanstvenici i liječnici još uvijek nisu pronašli lijek za MS. Postoji mnogo zaključaka i tragova, no zasad se svi trude složiti slagalicu, zvanu multipla skleroza.

Bonton je tradicionalno skup pravila ponašanja u društvu. Svako društvo na bilo kojem stepenu razvoja je imalo i ima svoja pravila ponašanja. Ova pravila ponašanja su tekovina naše civilizacije XXI. vijeka i prihvaćena su širom svijeta!

Najosnovnije? Usredotočite se na osobu, a ne na njen invaliditet ili vidljive simptome!

Pristojno je
rukovati se
sa osobom
s multiplom
sklerozom,
pa čak i kad
osoba ima
ograničene
moгуćnosti
pokreta ruke
ili ima oštećen
vid.

TEŠKO MI JE NOSITI
VREĆICE.
MOŽEŠ LI MI POMOĆI?

Dario Panić, 6b

DOBRO JA ĆU TI POMOĆI
VREĆICE

Nemojte ponižavati ili ponašati se zaštitnički prema osobi s
multiplom sklerozom time što ćete je tapšati po ramenima ili glavi.

Lucija Presečan, 6b

Govorite direktno osobi sa multiplom sklerozom, ne nekome pokraj, kao da ta osoba ne postoji. **Naročito kada su u pitanju osobe oštećenog vida i sa teškim invaliditetom.**

POMOĆI ĆU
TI.

HVALA.

ODMORI SE
BIT ĆU OVDJE ZA TEBE
I SUTRA.

Korina Jusup, 6b

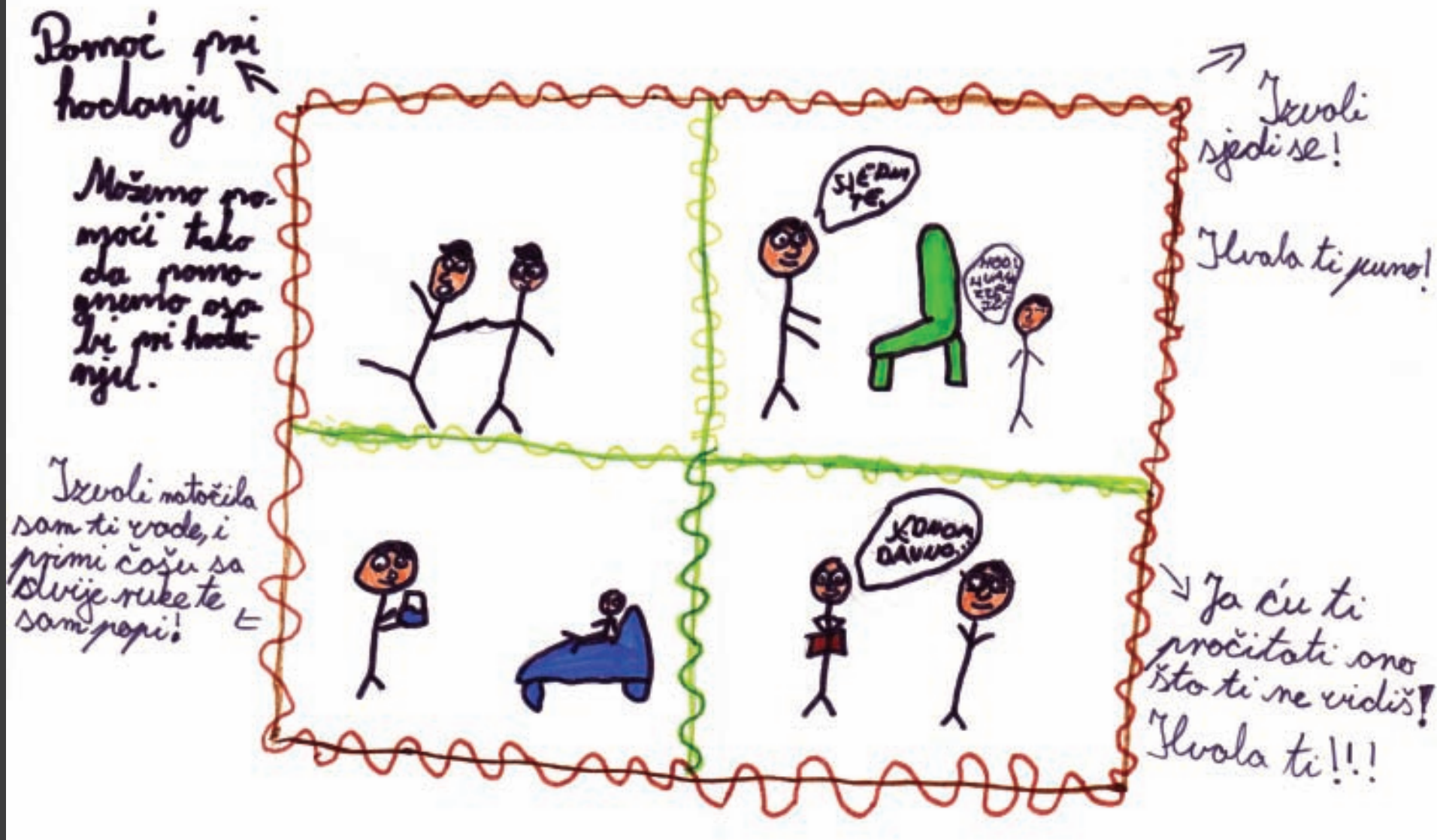

Bruno Milek, 6b

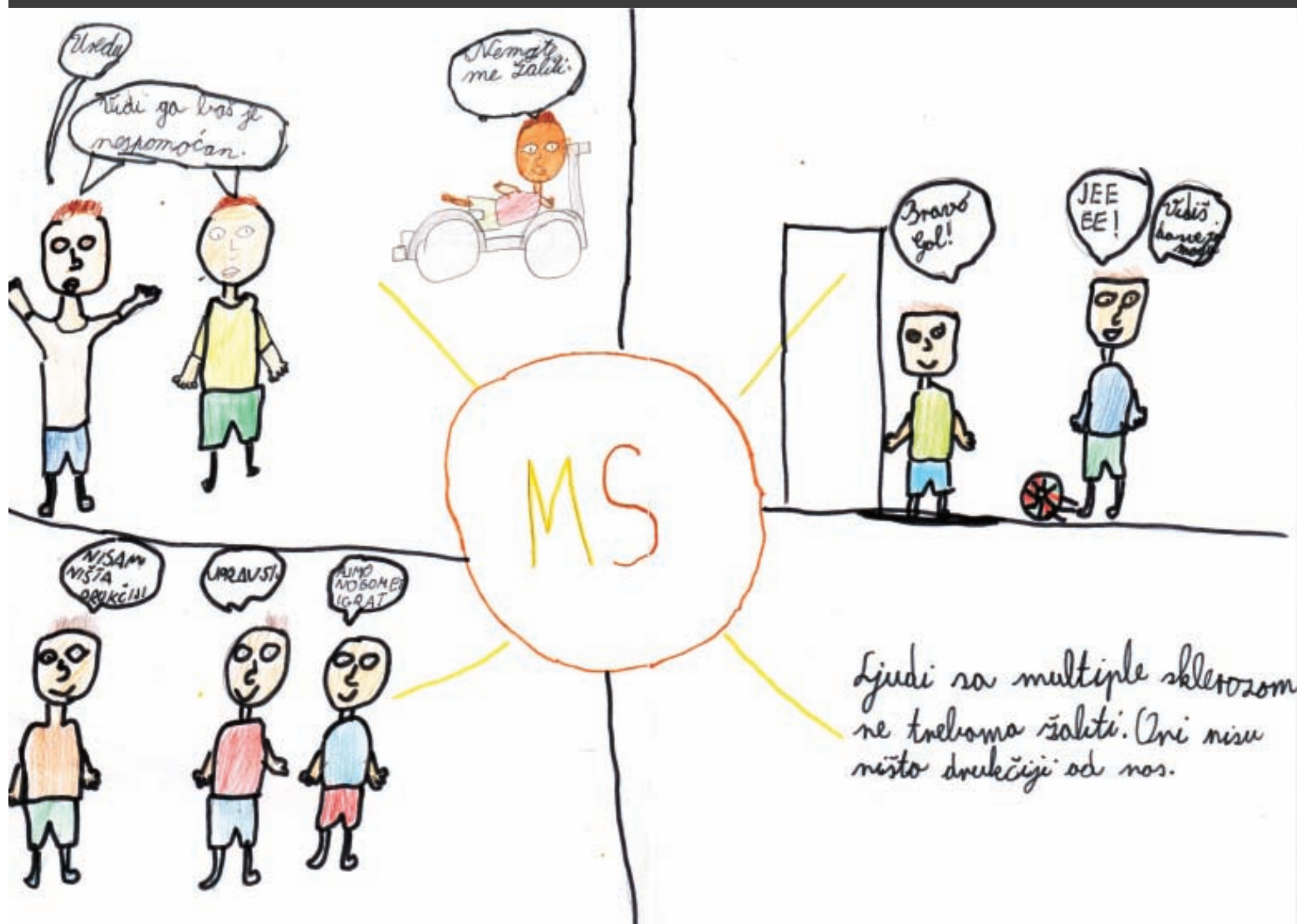
Kada nekome objašnjavate put, **mislite na stvari kao što su udaljenost, gdje su udubljeni putevi ili postavljene rampe, vremenski uslovi i fizičke prepreke** koje mogu ometati kretanje osoba s multiplom sklerozom.

Laura Matošević, 6b

Ako razgovarate sa osobom s multiplom sklerozom, koja ima **poremećaj govora**, pa nešto niste razumjeli, ne pravite se da ste razumjeli, nego zamolite tu osobu da vam ponovi.

Nemojte misliti
o ljudima sa
ortopedskim
pomagalima **kao**
o bolesnicima.
Ortopedska
pomagala su
vid pomoći
osobama u
prilagođavanju ili
za kompenzaciju
funkcija
oštećenih organa
za kretanje.

Mihael Franić, 6b

Domagoj Pranjić, 6b

Kad se osoba koja koristi kolica „prebaci” iz njih u automobil ili na stolicu, klupu, WC školjku, krevet i **slično, nemojte micati kolica van njenog dohvata.** Ako se ipak moraju maknuti iz nekog razloga, pitajte za mišljenje osobu koja koristi kolica. Isto se odnosi i na osobe koje koriste hodalice i štake!

OSOBE KOJE IMAJU MULTIPLU SKLEROZU IMAJU
POTEŠKOĆE S ODRŽAVANJEM RAVNOTEŽE.

POMOŽIMO IM!

Ema Kraljević, 6b

Filip Vučić, 6b

Nemojte obeshrabrivati djecu u postavljanju pitanja osobi s multiplom sklerozom o ortopedskim pomagalicama (kolica, hodalice, štake, proteze, štapovi).

Gabrijela Galić, 6b

Karlo Maksimović, 6b

DJECU S MULTIPLASKLEROZOM
TREBA PUSTITI U IGRU S NAMA, A NE
IH ODBACITI. AKO ONI NE MOGU
PRATITI NAŠU IGRU TREBA
SMISLITI NEKU IGRU KOJU
SE I ONI MOGU IGRATI S NAMA.

Ako će razgovor
trajati više od
nekoliko minuta
sa osobom u
invalidskim
kolicima,
sjednite, kako
bi došli u istu
visinu očiju.
Isto učinite ako
se radi i o osobi
u krevetu.

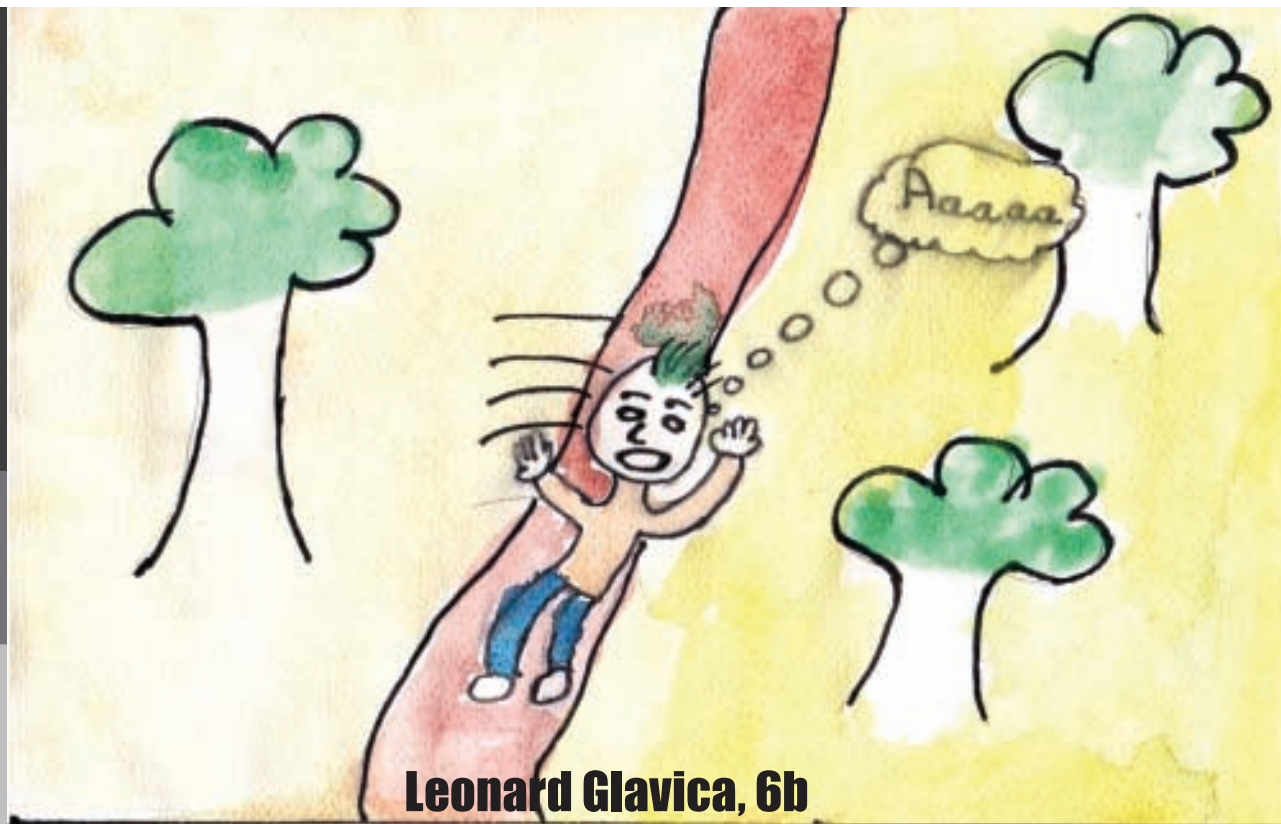

Lana Božić, 6b

Maris Doko, 6b

Razgovarajte normalno, koristeći svakodnevne izraze, kao što su: “Vidimo se”; “Pozdravljam, trčim dalje”; “Čujemo se”; te druge izraze, bez obzira na težinu i vrstu invaliditeta osobe sa kojom razgovarate.

Leonard Glavica, 6b

DJEČAK IMA PROBLEM S RAVNOTEŽOM I NE MOŽE SE
SPUSTITI S TOBOGANA

ČOVJEK POMAŽE DJEČAKU DA SE SPUSTI S TOBOGANA

Antonio Delić, 6b

Prije nego
**priskočite u
pomoć, uvijek
upitajte osobu
s multiplom
sklerozom da li
želi Vašu pomoć.**
**Možda pomoć
nije potrebna,
ili je nepoželjna.**
Nemojte biti
napadni te
pustiti osobu da
sama odluči.

Nika Tuškan, 6b

Učenici koji su sudjelovali u ovom projektu -
Osnovna škola Trnsko:

4C

Petar Badurina
Niko Bandov
Igor Božić
Luka Buconjić
Dora Crnjak
Kristina Dragojević
Roko Drešar
Petar Đurčević
Matea Erceg
Josip Klarić
Frane Knežević
Ana Milaković
Petra Nikolić
Bruno Novosel
Altana Obradović
Patricija Palašić
Viktor Petrić
Ivan Pravdić
Lena Radošević
Borja Rafaeli
Maja Rončević
Ema Starčević
Lucija Stipić
Ivan Tisanić
Aneta Vulić
Patrik Živić

6B

Lana Božić
Vanna Čobić
Antonio Delić
Maris Doko
Dora Duvnjak Zahirović
Mihael Franić
Gabrijela Galić
Leonard Glavica
Korina Jusup
Ema Kraljević
Karlo Maksimović
Laura Matošević
Bruno Milek
Dario Panić
Antonio Pavlović
Domagoj Pranjić
Lucija Presečan
Dorian Radošević
Mario Radotović
Kai Šoprek
Nika Tuškan
Lara Vidranski
Filip Vučić
Marta Vukić
Anita Vuksan

Kampanja osvješćivanja javnosti o diskriminaciji
osoba s multiplom sklerozom

Gordana Dobranić, nastavnica razredne nastave, učiteljica savjetnica
Marela Kovačević Đukez, akademski kipar
Biljana Manin, dipl. pedagog, stručna suradnica savjetnica